

ΚΙΝΗΤΡΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ: ΤΑ ΟΡΙΑ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ, ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Κατερίνα Μανιαδάκη, Σωτήρης Σιδέρης, Γιώργος Τσίφλικας
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να αναδείξει:

- τα κίνητρα των φοιτητών Κοινωνικής Εργασίας για την επιλογή του επαγγέλματος
- τον βαθμό στον οποίο οι φοιτητές διακρίνουν τα όρια ανάμεσα στα επαγγέλματα του Κοινωνικού Λειτουργού, του Ψυχολόγου και του Κοινωνιολόγου.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

- Τα αίτια πίσω από κάθε ανθρώπινη πράξη ονομάζονται κίνητρα (Bandura, 1977).
- Τα κίνητρα διαμορφώνονται από εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες και ωθούν σε πράξεις που άλλοτε αποτελούν αυτοσκοπό και άλλοτε το μέσο για την κάλυψη μίας ανάγκης (Locke & Latham, 2004).
- Τα κίνητρα επαγγελματικής επιλογής, συνιστούν ένα πλήθος ψυχολογικών, κοινωνικών, φυσικών, οικονομικών και τυχαίων παραγόντων, που καθορίζουν τη σταδιοδρομία ενός ατόμου (Patton & McMahon, 2014).
- Σύμφωνα με προηγούμενες έρευνες, οι φοιτητές Κοινωνικής Εργασίας επηρεάζονται στην επιλογή επαγγέλματος κυρίως από εσωτερικά κίνητρα (Liedgren & Elvhage, 2015; Stevens et al., 2012).
- Η Κοινωνική Εργασία αποτελεί για κάποιους το εφαλτήριο για αλλαγή κατεύθυνσης. Αρκετοί επιθυμούν να γίνουν αργότερα ψυχοθεραπευτές (Whitaker, 2008; Hackett, Kuronen, Matthies & Kresal, 2003).

ΜΕΘΟΔΟΣ

Δείγμα

120 πρωτοετείς φοιτητές του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του ΤΕΙ Αθήνας (Γυναίκες 90% - Άνδρες 10%, ηλικία, μέση τιμή = 21,1 έτη, ΤΑ = 6,0).

Υλικό

Το ερωτηματολόγιο κατασκευάστηκε από τους συγγραφείς και αποτελείται από 83 ερωτήσεις, κυρίως κλειστού τύπου. Περιλαμβάνει δημογραφικά χαρακτηριστικά, πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία εισαγωγής στο Τμήμα, τα κίνητρα που επηρέασαν την επιλογή αυτή και μελλοντικά επαγγελματικά σχέδια.

Διαδικασία

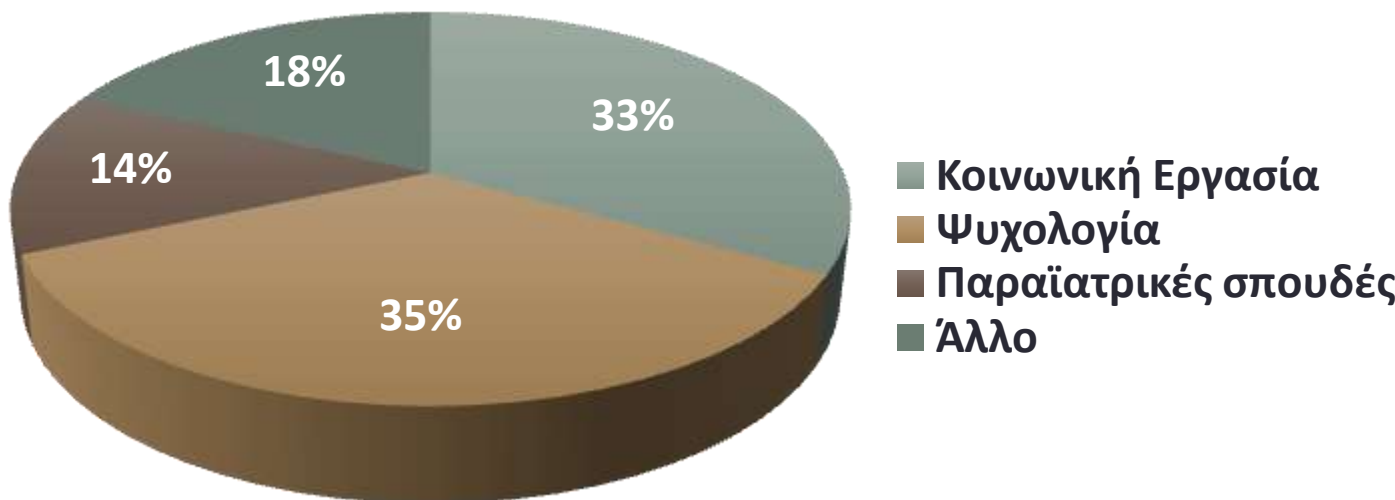
Τα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν και συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια ενός εργαστηριακού μαθήματος με τη φυσική παρουσία των ερευνητών στον χώρο.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Γράφημα 1. Κίνητρα επιλογής επαγγέλματος

Σύμφωνα με το Γράφημα 1, τα εσωτερικά κίνητρα υπερίσχυσαν των εξωτερικών. Για τη συντριπτική πλειοψηφία, το ενδιαφέρον για τον άνθρωπο και η διάθεση για προσφορά βοήθειας αποτέλεσαν τα σημαντικότερα κίνητρα.

Γράφημα 2. Πρώτη επιλογή στο μηχανογραφικό δελτίο

Όπως φαίνεται στο Γράφημα 2, ένα τρίτο των φοιτητών είχε ως πρώτη επιλογή την Κοινωνική Εργασία, ένα τρίτο την Ψυχολογία και άλλο ένα τρίτο μοιράστηκε σε παραϊατρικά και άλλα επαγγέλματα.

Πίνακας 1. Πρόθεση εγκατάλειψης του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας

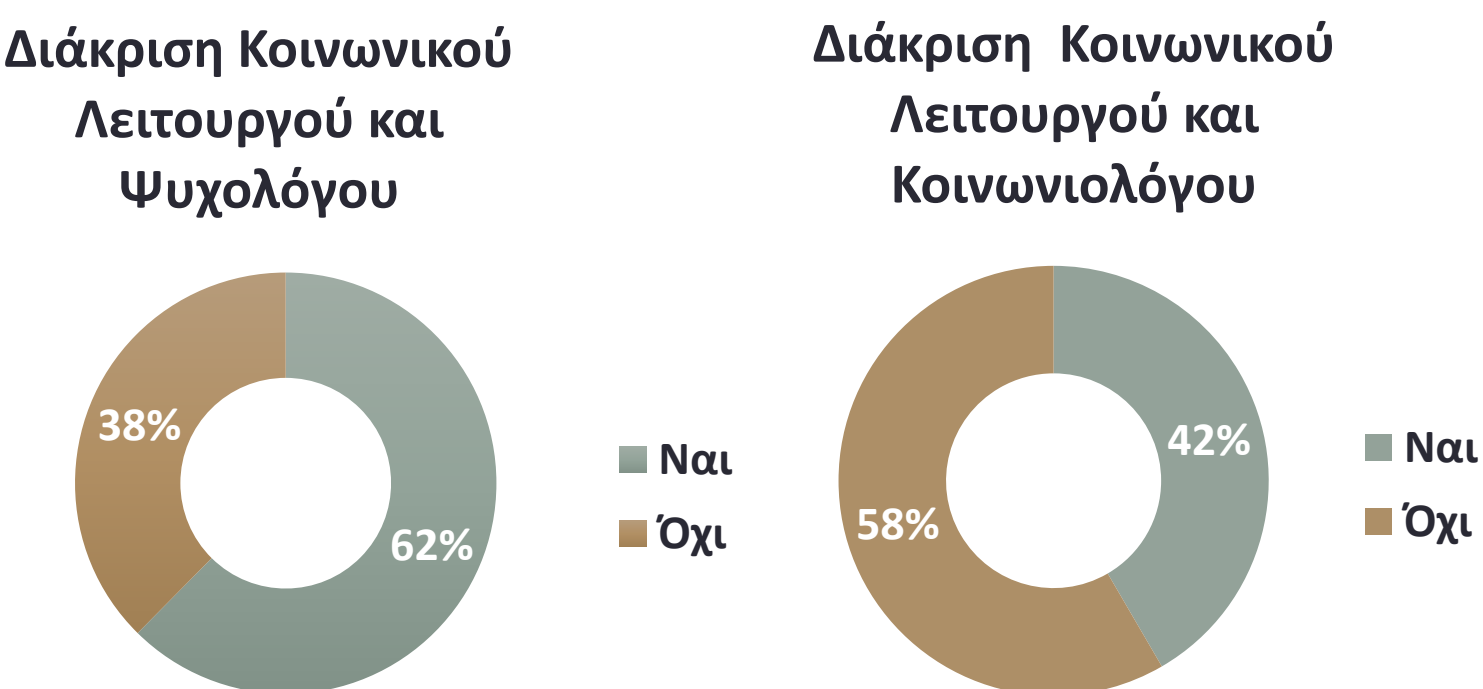
		N	%
Πρόθεση εγκατάλειψης του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας για άλλο Τμήμα	Όχι	61	52,1
	Ναι	27	23,1
	Δεν γνωρίζω / Δεν απαντώ	29	24,8
Τμήμα για το οποίο οι φοιτητές θα εγκατέλειπαν την Κοινωνική Εργασία	Ψυχολογία	14	10
	Παραϊατρικά επαγγέλματα	7	5,8
	Άλλο	9	7,3

Όπως δείχνει ο Πίνακας 1, οι μισοί περίπου φοιτητές δεν θα άλλαζαν αντικείμενο σπουδών αν τους δινόταν η ευκαιρία. Από όσους θα εγκατέλειπαν το Τμήμα, σχεδόν οι μισοί ενδιαφέρονται για την Ψυχολογία.

Πίνακας 2. Μελλοντικά επαγγελματικά σχέδια

	N	%
Εργασία ως κοινωνικοί λειτουργοί	97	81,5
Απασχόληση σε οποιοδήποτε επαγγελματικό τομέα	19	16,0
Μεταπτυχιακές σπουδές στο ίδιο αντικείμενο	72	60,5
Μεταπτυχιακές σπουδές σε άλλο αντικείμενο	27	22,7
Κατατακτήριες εξετάσεις για εισαγωγή σε άλλη σχολή	23	19,3

Σύμφωνα με τον Πίνακα 2, στην πλειοψηφία τους οι φοιτητές σκοπεύουν να εργαστούν ως κοινωνικοί λειτουργοί. Όπως δηλώνουν, οι περισσότεροι σκέφτονται να προχωρήσουν σε μεταπτυχιακές σπουδές στην Κοινωνική Εργασία, ενώ ένα σημαντικό ποσοστό σκέπτεται να συνεχίσει τις σπουδές του σε άλλο αντικείμενο, είτε μέσω μεταπτυχιακού είτε μέσω κατατακτήριων εξετάσεων σε άλλη σχολή.

Γράφημα 3. Διάκριση αντικειμένου εργασίας Κοινωνικού Λειτουργού, Ψυχολόγου και Κοινωνιολόγου

Σύμφωνα με το Γράφημα 3, είναι σημαντικά τα ποσοστά των φοιτητών που δυσκολεύονται να διαχωρίσουν το γνωστικό αντικείμενο της Κοινωνικής Εργασίας από τα αντικείμενα της Ψυχολογίας και της Κοινωνιολογίας.

Στοιχεία επικοινωνίας: maniadaki@teiath.gr

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Οι φοιτητές Κοινωνικής Εργασίας ανέφεραν ως σημαντικότερα κίνητρα επιλογής επαγγέλματος το ενδιαφέρον τους για τον άνθρωπο και τη διάθεσή τους για προσφορά βοήθειας.
- Στην πλειοψηφία τους, επηρεάστηκαν κυρίως από εσωτερικά κίνητρα, όπως η επιθυμία να καταφέρουν κάτι σημαντικό στη ζωή τους, η προσωπική ανάπτυξη, η ικανοποίηση από την άσκηση του επαγγέλματος, η ταύτιση με τις αξίες της Κοινωνικής Εργασίας και η συμβατότητα της προσωπικότητάς τους με τον επαγγελματικό ρόλο του Κοινωνικού Λειτουργού.
- Από τα εξωτερικά κίνητρα, ως σημαντικότερα αναδεικνύονται η απόκτηση πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και η προσδοκία επαγγελματικής αποκατάστασης μέσα από την Κοινωνική Εργασία.
- Περίπου οι μισοί φοιτητές δεν φαίνεται να διακρίνουν σε ικανοποιητικό βαθμό το γνωστικό αντικείμενο της Κοινωνικής Εργασίας από αυτό της Ψυχολογίας και της Κοινωνιολογίας, στις θεωρίες των οποίων θεμελιώνεται σε μεγάλο βαθμό η πρώτη ως εφαρμολογία.
- Οι περισσότεροι φοιτητές δεν είχαν την Κοινωνική Εργασία ως πρώτη τους επιλογή. Ωστόσο, η πλειοψηφία εκδήλωσε την πρόθεση να ασκήσει το επάγγελμα μελλοντικά.
- Το ένα τρίτο των φοιτητών παρουσίασε αρχικό ενδιαφέρον προς την Ψυχολογία. Για τους περισσότερους από αυτούς, η Κοινωνική Εργασία αποτέλεσε μια ικανοποιητική εναλλακτική, ενώ για τους υπόλοιπους έναν ενδιαμέσο σταθμό για την ενασχόληση με την Ψυχολογία.
- Η μεγαλύτερη διάχυση ορίων παρατηρείται ανάμεσα στην Κοινωνική Εργασία και την Ψυχολογία. Για όσους φοιτητές στοχεύουν στην αλλαγή κατεύθυνσης μετά το πέρας των σπουδών τους, σημαντικό κίνητρο αποτελεί η προσδοκία μελλοντικής απόκτησης ρόλου ψυχοθεραπευτή, που φανερώνει μια πλάγια μετακίνηση προς τον χώρο της Ψυχολογίας.
- Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής μπορούν να αξιοποιηθούν με στόχο τη βελτίωση του επιπέδου αυτογνωσίας των μελλοντικών κοινωνικών λειτουργών και τη σχετική διαμόρφωση του προγράμματος σπουδών του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας στο υπό ίδρυση Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- Hackett, S., Kuronen, M., Matthies, A., & Kresal, B. (2003). The motivation, professional development and identity of social work students in four European countries. *European Journal of Social Work*, 6(2), 163-178.
- Liedgren, P., & Elvhage, G. (2015). Social work of the future: Motives and expectations among social work students in Sweden. *International Journal of Social Science Studies*, 3(6), 121-129.
- Locke, E., & Latham, G. (2004). What we should do about motivation theory? Six recommendations for the twenty first century. *Academy of Management Review*, 29(3), 388-403.
- Patton, W. & McMahon, M. (2014). *Career Development and Systems Theory*. Rotterdam: Sense Publishers.
- Stevens, M., Moriarty, J., Manthorpe, J., Hussein, S., Sharpe, E., & Orme, J. (2012). Helping others or a rewarding career? Investigating student motivations to train as social workers in England. *Journal of Social Work*, 12(1), 16-36.
- Whitaker, T. (2008). *Who wants to be a social worker? Career influences and timing*. NASW Membership Workforce Study. Washington, DC: National Association of Social Workers.

